

HET VASTSTELLEN VAN EEN REALISEERBAAR OPLEIDINGSPLAN

Bij het ontwikkelen van een opleidingsplan gaat het om een antwoord op de vraag:

Welke reeks van opleidings-leersituaties moet gecreëerd worden opdat **deze mensen deze** leerresultaten kunnen bereiken (als zodanig is het steeds weer een oefening in procesdenken).

Het opleidingsplan zelf ontstaat in drie stappen, waarbij een volgende stap steeds een concretisering van de voorafgaande betekent.

Deze stappen zijn:

- I Het "vertalen" van de opleidingsdoelen in een **ontwerp-leergang**.
- II Het uitwerken van dit ontwerp in een **programma**.
- III Het m.b.v. dit programma voorbereiden van **concrete leersituaties**.

In deze handleiding gaat het om een aantal vragen die men zich kan stellen om tot een **ontwerp-leergang** te komen. Deze vragen betreffen m.n.:

1. De reeds eerder geformuleerde opleidingsdoelen, d.w.z. de gewenste **eindsituatie** van de deelnemers/cursisten.
2. De **beginsituatie** van de deelnemers/cursisten.
3. Het leer- c.q. veranderingsproces dat van de betreffende doelgroep nodig is om de opleidingsdoelen te bereiken.
4. Te verwachten problemen in de leersituatie, gezien de vragen 1, 2 en 3.
5. De aanwezige c.q. noodzakelijke randvoorwaarden m.b.t. mensen, tijd, geld, hulpmiddelen, opleidingscapaciteit, faseringsmogelijkheden, enz.
6. De consequenties van de opleidingsresultaten voor de terugkeer van de deelnemers in hun werksituatie.

Het resultaat hiervan moet zijn: een **ontwerp** voor een opleidingsplan met o.a. informatie over:

- a. De inhoud, de structuur en de grenzen van het leergebied.
 - b. De te volgen leerweg (leergang) inclusief de wijze waarop het groepsproces gehanteerd moet worden.
 - c. De praktische organisatie van de opleiding, inclusief de nodige middelen.
1. (Her)bezinning op hoofd- en sub-opleidingsdoelen en de achtergronden daarvan, b.v.:
 - a. Wat willen we eigenlijk bereiken?
 - b. Wat vormde de aanleiding daartoe?
 - c. Wat weten we over aard en niveaus van de gewenste leerresultaten; wat zegt dit over het soort leersituaties welke hiervoor nodig zijn?
 2. Bezinning op de vraag welke mensen deze opleidingsdoelen moeten bereiken, inclusief hun achtergronden, b.v.
 - a. Aanwezige praktijkervaring.
 - b. Hun opleidingsniveau.
 - c. Hun leervaardigheid c.q. leerhouding.
 - d. Hun leer- c.q. veranderingsmotivatie, m.b.t. de gekozen opleidingsdoelen.
 - e. Hun eigen verwachtingen, intenties, enz.
 3. Bezinning op het leerproces dat voor de betreffende doelgroep nodig zal zijn om de gestelde opleidingsdoelen te bereiken, d.w.z.:
 - a. Met welke problemen, vraagstukken, informatie e.d. zullen zij geconfronteerd moeten worden?
 - b. Op welke wijze en in welke (leer)situatie kan dit het best gebeuren?
 - c. Welke rol zullen de cursisten en opleider(s) daarin moeten spelen?
 4. Bezinning op mogelijke problemen die zich tijdens de opleiding kunnen voordoen, b.v. als gevolg van:
 - a. De eisen die de betreffende leerinhouden stellen aan opname- en verwerkingscapaciteit van de deelnemers.
 - b. Idem, t.a.v. de rol die van hen in de leersituatie verwacht zal worden.
 - c. Idem, t.a.v. de samenwerking onderling in de cursistengroep.
 5. Bezinning op de noodzakelijke en te realiseren randvoorwaarden
 - a. Houding en deskundigheid van de betreffende opleiders.
 - b. Benodigde opleidingstijd en de gewenste fasering daarin.

- c. Benodigde geld.
 - d. Benodigde accommodatie, outillage en praktische hulpmiddelen.
6. Bezinning op de situatie die ontstaat wanneer de deelnemers terugkeren in hun werksituatie, b.v. met betrekking tot:
- a. Toepassingsmogelijkheden van leerresultaten.
 - b. Mogelijke discrepanties met het feitelijke beleid, relaties, gang van zaken, e.d.
 - c. Gewenste opvang, c.q. follow-up in de werksituatie i.v.m. het verdere leerproces.

De resultaten van de voorafgaande zes vragen moeten nu verwerkt worden in een cursus-ontwerp met als inhoud informatie over:

- A. De aanleiding tot deze opleiding.
- B. Het doel van de opleiding.
- C. De doelgroep (voor welke deelnemers bestemd en waarom).
- D. - Het focus van de verschillende centrale thema's, c.q. probleemgebieden.
 - De leerweg die gevolgd zal worden, d.w.z. een korte omschrijving van het te hanteren leermodel.
 - De wijze waarop de deelnemers zullen participeren en als groep zullen functioneren.
- E. De praktische organisatie, d.w.z. plaats, tijd, fasering, e.d.